

at det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen har lidt Kendskab til Historien, saa han ved, at ogsaa i forholdsvis gamle Dage tillod Samfundsmagten sig i høj Grad at gribe bestemte ind paa det økonomiske Omraade. Derfor skal det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen være lidt forsigtig med at karakterisere et andet Medlems Opfattelse som gammeldags, hvis han mener, at det er det afgørende; thi det kunde være, at det ærede Medlem Hr. Hans Niensens Opfattelse, naar vi fik Sagen rigtig undersøgt, blev den mest gammeldags Opfattelse. Men for øvrigt vil jeg sige, at det, som er det afgørende, er jo ikke, om noget er mere eller mindre gammeldags; det afgørende er, om det er rigtigt eller forkert.

Endvidere fik jeg den Opfattelse, at det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen havde forstaaet mig saadan, at jeg vilde beskyldte Socialdemokratiet for, at det var et upraktisk Parti, et Parti, som kun kæmpede for teoretiske Spørgsmaal og da navnlig for Socialismen og kæmpede for den rent teoretisk. Det er en ren Misforstaaelse, og jeg tror ogsaa, det vil fremgaa af min Tale, at det er ikke det, jeg har villet give Udtryk for. Det, jeg vilde give Udtryk for, og som det forekommer mig, at ogsaa det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen selv bekræftede, var dette, at gennem alle de Lovforslag og alle de praktiske Ting, som vi har med at gøre her paa Rigsdagen, der stræbte Socialdemokratiet netop hen imod det, som er dets Maal. Det er jo ganske rimeligt, at de gør det, men det er ogsaa rimeligt, at vi, som stræber mod et modsat Maal, paa mange Punkter kommer til at staa i Mod sætning til det. Og det, jeg vilde pege paa, var netop det, at Grunden til, at vi fra Venstres Side paa mange Punkter i det praktiske Lovgivningsarbejde maatte stille os i Mod sætning til Socialdemokratiet, var, at vi ønskede at arbejde hen til et Maal, der er højst forskelligt fra det, som Socialdemokratiet stiler hen imod.

Det ærede Medlem Hr. Rode vilde bruge et Citat af en Udtalelse fra den nuværende højtærede Formand, fra sidst da denne Sag var til Behandling i dette høje Ting. Det ærede Medlem sagde, at vor højtærede nuværende Formand havde udtalt, at efter hans Formening var det en daarlig Stilling at tage, naar man vilde modarbejde Socialdemokratiet, at stille sig mod alle rimelige Krav, som var praktiske i Tiden. Jeg kan fuldkommen underskrive denne Udtalelse. Man skal ikke modsætte sig alt og alle Ting, blot fordi Socialdemokratiet kæmper for det, hvis man ellers mener, det

i Tiden er praktisk og tjener det Formaal, det skal tjene. Jeg nævnte ogsaa, at jeg synes, det var forstaaeligt og til en vis Grad rimeligt, at man netop i den Tid, man da levede i, hvor man saa, at Konkurrencen ikke kunde magte Opgaven paa Grund af Verdensforholdene, gik med til en saadan Lovgivning. Men under de Forhold, vi nu lever under, har Konkurrencen netop vist, at den kan klare disse Ting, naar den kan komme til at virke. Det, som muligvis kunde være nogenlunde rimeligt i den Tid, fordi det kunde have visse praktiske Formaal den Gang, kunde maaske derfor godt være mindre heldigt og praktisk nu.

Det ærede Medlem Hr. Rode var inde paa en lang teoretisk Udvikling af, hvad man maa forstaa ved Egeninteressen, Klasseinteressen og Samfundsinteressen. Jeg vil allerførst bemærke her, at naar jeg talte om Egeninteressen, tænkte jeg paa den økonomiske Side af Samfundslivet, og det er jo ogsaa den, som det foreliggende Lovforslag tager Sigte paa. Men dernæst er mine Ord aldeles ikke at forstaa saaledes, at i det økonomiske Lov skal Egeninteressen være ene afgørende, og at det er den fuldkomne Egoisme, der skal være raadende i det hele. Det gav jeg heller slet ikke Udtryk for i min første Tale. Men det, jeg gav Udtryk for, var, at man ved de økonomiske Foranstaltninger, Samfundsmagten træffer, bør passe paa, at man ikke fuldstændig sætter Egeninteressen ud af Spillet, saaledes at der ikke bliver nogen Egeninteresse forbundet med økonomisk Virksomhed, for sker det, saa vil det, tror jeg, gaa daarligt i det økonomiske Liv. Det kan maaske være en ret køn Tanke, at Menneskene skulde være saa gode, at de satte lige store Kræfter ind paa deres Arbejde, hvad enten de personlig havde nogen væsentlig Interesse deri eller ikke, men jeg tror dog, at den Tanke, at det er solidest i det økonomiske Liv ogsaa i nogen Grad at bygge paa Egeninteressen, er mere i Pagt med Virkeligheden.

Fra socialdemokratisk Side henviser man til den Svindel og det Misbrug, som ved Forhørene paa Domhuset viser sig at have fundet Sted under den delvis liberale Samfundsform, vi har, og man vil derfra hente Bevis for denne Samfundsforms Umulighed. Vi ser jo ogsaa, at hver Gang der har fundet et Misbrug Sted, er foregaaet Svindlerier indenfor det økonomiske Liv, søger man derudfra at hente Vaaben mod et Samfund, hvor Privatinitiativet og Privatvirksomheden er den væsentligste økonomiske Faktor. Men det kan man ikke gøre. I et hvilket som helst Samfund, det være sig